

ESLÖVS KOMMUNS FÖRFATTNINGSSAMLING
NR 33

ÄGARPOLICY FÖR ESLÖVS KOMMUN OCH DESS BOLAG

Antagen av kommunfullmäktige 2008-05-26

Bakgrund

Kommunallagen ställer krav på kommunalt inflytande och kontroll över all kommunal verksamhet, även den som ägs och bedrivs i bolagsform. De kommunalt ägda bolagen representerar stora tillgångar som kommunfullmäktige har ett politiskt och ekonomiskt ansvar för. Löpande uppsikt över bolagens utveckling, resultat och ställning krävs därför. Likartade och goda förutsättningar bör skapas för alla verksamheter som Eslövs kommun äger och förvaltar oavsett den juridiska formen. En klar och tydlig bild om varför man äger bolaget och hur man vill att det ska utvecklas bör kommuniceras. Genom att använda och utveckla de formella styrinstrumenten, såsom bland annat ägarpolicy och ägardirektiv, i dialog med bolagets ledning, kan man lägga grunden för en kultur som gör det möjligt att styra och följa upp att verksamheten i bolagen utvecklas i önskad riktning.

Syfte

Syftet med ägarpolicy är att

- förtydliga det gemensamma regelverket för att utveckla den kommunala verksamheten och fastslå rollfördelningen mellan kommunen som ägare och bolagen.
- ♦ tydliggöra styrelsens roll och ansvar i bolagen.

Verksamhetsformen

Målet är att bolagen skall bedriva sin verksamhet ekonomiskt självbärande utan kommunala bidrag. Undantag kan vara bolag där andra skäl än ekonomiska ligger till grund för bolagsformen.

Ägarstyrning

Kommunen som ägare utövar formellt sin roll gentemot bolagen genom att

- ♦ fastställa bolagsordningar
- ♦ formulera direktiv
- ♦ utse styrelseledamöter
- ♦ utse lekmannarevisorer
- ♦ lämna instruktioner för kommunens ombud vid bolagsstämmor

fullmäktige ska ta ställning i frågor av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt innan beslut fattas i bolaget

- ◆ fullmäktiges ledamöter har rätt att ställa interpellation eller fråga om bolagen. Ordföranden kan överlämna till en av fullmäktige utsedd ledamot i företagets styrelse att besvara interpellationen.

Kommunen har även fastställt övergripande planer, policys, program och riktlinjer som gäller generellt för alla kommunens verksamheter. Bolagen ska tillämpa dessa i relevanta delar och inarbeta dem i bolagens egna direktiv och riktlinjer.

Formella styrinstrument

Bolagsordning

Bolagsordningen lägger grunden för bolagets existens. I den anges vad bolaget skall ägna sig åt, det vill säga ändamålet för bolagets verksamhet och ett antal grundläggande regler för aktiekapital, styrelsesammansättning, räkenskapsår och vilka ärenden som ska förekomma på ordinarie årsstämma. Av bolagsordningen ska det kommunala ändamålet för verksamheten framgå.

Direktiv

Direktiv som beslutas på bolagsstämma är bindande för bolaget och dess ledning. Ägarpolicy och ägardirektiv som är antagna av kommunfullmäktige överlämnas via ombud till stämman. Ägardirektiven, som beslutas för varje bolag, anger riktning, ramar och mål för det specifika bolaget med utgångspunkt från det kommunala ändamålet. Syftet med ägardirektiven är att ge övergripande strategiska riktlinjer till bolagets ledning.

Ägardirektivens struktur och innehåll

- ◆ **Bakgrund och ägaridé**
Kommunala ändamålet och ägaridén anger varför vi äger bolaget och vad vi vill åstadkomma genom vårt ägande.
- ◆ **Verksamhet och inriktning**
Särskilda mål och inriktningar vad gäller kund och marknad, verksamhet och utveckling samt samordning.
- ◆ **Ekonomi och finanser**
Ekonomiska mål anger vilken soliditet och avkastning bolaget förväntas ha utifrån ägarens krav och förväntningar på bolaget.
- ◆ **Kommunfullmäktiges ställningstagande**
Frågor som ska vara föremål för kommunfullmäktiges ställningstagande före beslut i bolaget är frågor som kan vara av strategisk och principiell betydelse för den gemensamma utvecklingen i kommunen.
- ◆ **Kommunens insyn och information**

Uppföljning av ägardirektiven innebär att bolaget i sin förvaltningsberättelse ska redogöra för hur bolaget utvecklas i förhållande till ägarens intentioner.

För bolag som ägs direkt eller indirekt tillsammans med andra bör man eftersträva att liknande direktiv ges till bolagets ledning från ägarna i en omfattning som är rimlig med hänsyn till andelsförhållanden, verksamhetens art och omständigheter i övrigt.

Varje bolag skall i sina ägardirektiv ha en konkret beskrivning av ändamålet i bolagsordningen. Detta innebär en formulering av vilka motiv kommunen har som ägare för att bedriva verksamheten, vilka särskilda uppgifter/mål bolaget har att lösa och vilka restriktioner i verksamheten som ägaren vill ange. Ägardirektiven skall vara enkla och tydliga. Direktiven skall dessutom upprättas i samråd med bolagen för att dessa ska kunna ta ansvar för de uppgifter som i samförstånd lagts på dem.

Viktiga inslag i ägarstyrningen är ett aktivt styrelsearbete och förtroende mellan ägaren och av denne utsedda styrelsen. En plan för möte mellan ägare och bolagsledning upprättas årligen av kommunstyrelsen som har ansvar för uppsikten avseende de kommunalt ägda bolagen. Ägardirektiven för respektive bolag antas av kommunfullmäktige och fastställs därefter på bolagsstämma. Kommunstyrelsen svarar för att direktiv och ägarpolicy är aktuella och föreslår eventuella förändringar för beslut i kommunfullmäktige.

Styrelse - styrelsearbetet

Ägaren skall tillsätta en styrelse med förutsättningar att rätt tillvarata bolagets och ägarens intressen samt ge styrelsen mandat att aktivt verka inom givna ramar. Kommunfullmäktige kan välja mellan en styrelse med representanter från de politiska partierna eller en styrelse med såväl ledamöter som representerar politiska partier som ledamöter som ytterligare tillför branschkompetens eller annan fackkompetens.

Alla frågor som rör verkställande direktörens anställningsförhållande skall beslutas av styrelsen. Innan nya avtal eller beslut om större förändring av dessa frågor skall samråd ske mellan styrelsens ordförande och kommundirektören.

Styrelserna i bolagen ska upprätta en arbetsordning för sitt arbete. I arbetsordningen för styrelsen ingår även att utforma ett årligt program för styrelsearbetet. Styrelsen ska i sin planering beakta kommunens tidplan för rapportering av bokslut, delårsrapport och övrig information som ska lämnas till ägaren. Styrelsen skall upprätta en VD-instruktion som redovisar roll- och ansvarsfördelning mellan styrelse och verkställande direktör. Styrelsen skall vidare upprätta direktiv till VD om vilken information styrelsen vill ha för att kunna bedöma bolagets ställning.

Kommunstyrelsens insyn och information

Bolagets ledning skall fortlöpande på kommunstyrelsens begäran informera om bolagets ekonomiska och verksamhetsmässiga utveckling. Informationen kan lämnas vid sammanträden som kommunstyrelsen kallar bolagens företrädare till eller skriftligt om så

erfordras. Bolagen är på eget initiativ skyldiga att informera kommunstyrelsen löpande om väsentliga händelser i verksamheten och i frågor som eventuellt kan bli föremål för kommunfullmäktiges ställningstagande innan beslut fattas av bolaget. I ägardirektiven definieras och exemplifieras begreppet "principiell beskaffenhet eller annars av större vikt". Kommunstyrelsen skall, med hänsyn till kommunallagens bestämmelser, avgöra om frågan skall tillställas kommunfullmäktige för ställningstagande.

Tvister

Vid tvister mellan kommunens nämnder och kommunalt bolag eller mellan de kommunala bolagen inbördes, skall parterna genom inbördes förhandlingar söka träffa överenskommelse. Om samförstånd ej uppnås, skall parterna att utan onödigt dröjsmål hänskjuta frågan till kommunstyrelsen för särskilt förlikningsförfarande.

2008-07-21